

28.09.23
Укр.мова

Клас: 9-А (1гр.), 9-Б (2гр.)
Вч.: Харенко Ю.А.

Тема уроку:
**Заміна прямої
мови на непряму**

НЕПРЯМА МОВА

- ° На письмі непряма мова в лапки не береться.

Речення з непрямою мовою є складнопідрядним із підрядним з'ясувальним, яке приєднується за допомогою сполучників

що, щоб, ніби

і сполучних слів (сполучників)

хто, що, який, чий, котрий, де, коли, як

Наприклад: Андрій сказав, що пшениця в цьому році вродила на славу. Марія подумала, що, мабуть, уже скоро світитиме.

УВАГА! Під час заміни прямої мови на непряму слова автора стають головним реченням, а пряма мова - підрядним

ПОРІВНЯЙТЕ!

Пряма мова

«Ну й чого ж ти мовчиш?» - спитала жінка.

Непряма мова

Жінка спитала, чого він мовчить.

ЗАМІНА ПРЯМОЇ МОВИ НЕПРЯМОЮ

Вид речення, яким передано пряму мову, за метою висловлювання	Слово, яким слід поєднати частини складного речення	Приклади
РОЗПОВІДНЕ	сполучником <i>що</i>	Дідусь сказав: «Пахне суніцями » Дідусь сказав, що пахне суніцями .
ПИТАЛЬНЕ	питальними словами: займенниками <i>хто, що, який, чий, котрий</i> у формі певного відмінка прислівниками <i>де, куди, коли</i> і под. або сполучником <i>чи</i>	Півник запитав: « Хто знайшов колосок?» Півник запитав, хто знайшов колосок. Примітка. Якщо питальні слова відсутні, речення поєднуються сполучником <i>чи</i> . Усі питають: « Буде злива?» Усі питають, чи буде злива.
СПОНУКАЛЬНЕ	сполучником <i>щоб</i>	«Тосю, ану йди сюди!» — закричав Юрко. Юрко закричав, щоб Тося підійшла.

УВАГА! І та II особа займенників та дієслів замінюється формами III особи

При заміні можуть пропускатися

Вставні слова	«Напевне, він виїхав», подумала бібліотекар про читача. Бібліотекар подумала, що читач виїхав.
Звертання (найчастіше перетворюється на член речення)	«А знаєш ти, братику , де Крим?» — обзивається Петро. Петро спитав братика , чи знає він де Крим.
Вигуки	« Ох , і налякав він мене», - сказав юнак про собаку. Юнак сказав, що його налякав собака.

Примітка. При заміні прямої мови на непряму емоційно забарвлені слова зі значенням **сказав, промовив, запитав, відповів** здебільшого замінюють на емоційно нетральні.

Завдання 1 Передайте речення непрямою мовою

1. Сократа запитав один із його учнів:

- Поясни мені, чому я ніколи не бачив тебе сумним?
- Тому, - відповів Сократ, - що у мене немає нічого такого, за чим би я жалкував, якби його втратив.

2. Діогена запитали: «Що ти робитимеш, коли зламається бочка, в якій ти живеш?» Той відповів: «Місце, яке я займаю, не може зламатися».

Самоперевірка

Завдання 2 Відредагуйте речення з непрямою мовою

- 1. Мені порадили, щоб: пам'ятай ім'я не тільки нового начальника, але і його дружини.*
- 2. Обов'язково поцікавтеся, як справи знайомого, як здоров'я дружини знайомого.*
- 3. Як приємно почути, що я хотів би з вами порадитись.*

Самоперевірка

Робота з підручником

- Виконайте вправу 82

Домашнє завдання

- Опрацюйте § 6
- Виконайте вправу 84